

[I. A. Hansen.]

Militærberedskab har tre Sider: den har en indrepolitisk økonomisk Side, en militærteknisk Side, men ogsaa i allerhøjeste Grad en udenrigspolitisk Side. Hvad det indrepolitiske angaar, tør jeg nok antyde, at det har faaet, hvad der kan tilkomme det ved denne Sags Behandling baade her og i Udvalget. Hvad det militærtekniske angaar, har Udvalget intet at beklage sig over, det har haft Lejlighed til at spørge, det har haft tilstrækkelig Tid til at spørge, og vi har faaet Svar paa det, vi har spurgt om — saa kan man i øvrigt mene om Svarene, hvad man vil. Men jeg maa beklage, at Udvalget ikke har haft den samme Adgang til en helt udfyldende udenrigspolitisk Orientering.

Allerede da Afrustningsforslaget var til Behandling her i Tinget i December Maaned 1925 og Marts 1926, lagde baade vi og de Konservative den stærkeste Vægt paa, hvorledes man ude i Verden, først og fremmest i de interesserede Stater, saa paa en isoleret dansk Afrustning. Disse Partier krævede Adgang til at gøre sig bekendt med de Indberetninger, der maatte foreligge fra danske Gesandter ved andre Magter. Man vidste gennem meget uforbeholdne Presseudtalelser, at navnlig en bestemt Østersømagt var meget stærkt interesseret i de danske Stræder og med den største Uvillie og Mistænksomhed fulgte den daværende Regerings Bestræbelser for at blotte de danske Stræder og dansk Territorium for Forsvar. Den daværende Udenrigsminister Grev Moltke gav den Gang Medlemmerne af Folketingets Udvalg Lejlighed til at gøre sig bekendt med de foreliggende Gesandtindberetninger, men det fremgaar af en Diskussion, han i Marts 1926 førte med det ærede Medlem Hr. Holger Andersen — det staar nederst Sp. 6787 og øverst Sp. 6788 —, at en enkelt Indberetning var tilbageholdt, fordi vedkommende Gesandt meget indstændigt havde bedt om, at den maatte blive behandlet med en ganske særlig Varsomhed.

Det Udvalg, der i Aar har behandlet det foreliggende Lovforslag, har rettet den samme Opfordring som Udvalget af 1925—26 om at faa Adgang til Gesandternes Indberetninger. Men den nuværende Udenrigsminister har ment at maatte gøre den samme Undtagelse som sin Forgænger, Grev Moltke, overfor den Indberetning, der var Tale om i 1926. Den højtærede Udenrigsminister har ikke ment overfor Udvalgets Anmodning at kunne strække sig længere end til at gøre det udenrigs-

politiske Udvalg bekendt med Indberetningerne, selve Folketingsudvalget om denne Sag har ingen Adgang haft til at bedømme deres Indhold og Betydning i Forhold til den Sag, der drøftes. Det gælder den Indberetning, der her er Tale om.

Nu siger jeg intet til, at den højtærede Udenrigsminister væger Indberetninger, der ifølge deres Natur maa være fortrolige; men alligevel, den Sag, vi her behandler, er det danske Folks Sag, dens Afgørelse kan komme til at gribe dybt ind i Folkets Liv og Folkets Fremtid. Rigsdagen er Folkets naturlige Repræsentation, den træffer paa Nationens Vegne sin Afgørelse, men ikke en Gang denne Rigsdag, ikke en Gang dens ganske særlige Delegation, Udvalget, der behandler Sagen, har haft Lejlighed til at stifte Bekendtskab med vigtige Aktstykker, som vedrører den Sag, som vi behandler.

Jeg vil ikke angribe den højtærede Udenrigsminister; jeg føler mig forvisset om, at han handler saaledes, som hans Ansvarsfølelse tilsiger ham at handle. Men der er andre Faktorer, hvis Ansvarsfølelse den højtærede Regering paakalder i denne Sag; der er Rigsdagen, og der er i sidste Instans Folket selv. Her er jeg ved det, jeg har villet sige med disse Bemærkninger.

I § 47 i Lovforslaget om et Vagtværn og en Statsmarine bestemmes, at dette Lovforslag, naar det er vedtaget af Rigsdagen, skal forelægges Folketingsvælgerne direkte til Godkendelse eller Forkastelse ved Folkeafstemning. Dette Ansvar vil man lægge paa den menige danske Vælger; han skal afgøre, om dette Lovforslag skal vedtages eller forkastes; til dette Lovforslag, hvor hundrede Hensyn spiller ind, ikke mindst udenrigspolitiske Hensyn, som den menige ikke har nogen som helst Adgang til at bedømme, skal han tage sin Stilling, en Stilling, som bestemmer dets Skæbne, dets Forkastelse eller Vedtagelse. Det forlanger den højtærede Regering af ham samtidig med, at den erkender, at der foreligger Aktstykker af en saadan Natur, at Regeringen ikke en Gang mener at kunne give Rigsdagen og dens særlige Udvalg Kendskab dertil.

Jeg har ønsket at understrege dette; jeg har ønsket, at Vælgerne skal vide dette, naar man fra anden Side frister dem med Raabet om Folkeafstemning, hvilket efter min Mening er en Urimelighed og en Utilbørlighed.

Parkov: Den ærede Ordfører (Jesper Simonsen) henviste til en Udtalelse i Betænkningen, hvor det Mindretal, til hvilket